

הנחיות למורים המלמדים נושא אישי 12 – תוכנית הייל"ה תשע"ט - 2019

התבקשתם ללמד את מקצוע נושא אישי 12 בתוכנית הייל"ה. המיוחד במקצוע זה שהנושא הנבחר לעבודה אינו שייך בהכרח לתחום דעת מסוים, ויכול להיות מכל תחום ועניין, נושא שנבחר על ידי התלמיד. בלי שום ספק זהו תהליך המאתגר את התלמיד, אך גם אתכם המורים. החל משנת תשע"ט – 2018-2019 בעקבות השינויים במסלולי 12 שנות לימוד, נושא אישי 12 נמצא הן במקצועות החובה במסלול 12 רגיל, והן כמקצוע בחירה רגילה במסלול 12 מוגבר.

נושא אישי פירושו למידה באמצעות מחקר אישי של הלומד בנושא שבחר. דרך עבודה זו שמה דגש על העבודה האישית ועל האחריות של התלמיד לתהליך ולתוצר. העבודה פותחת ומאפשרת לעסוק בנושאים שאינם שייכים לתוכנית הלימודים ובכך התלמיד מרחיב ומעשיר את עולמו. אנו מאמינים שהבחירה האישית בנושא אותו יחקרו תגביר את המוטיבציה שלהם ללמוד ולהעמיק.

נושא האישי מאפשר למידה אישית הנובעת מתחומי העניין של הלומדים, הוא מותאם לאופי ולקצב של כל אחד ואחת מהם. הוא מחייב אותם להתמודד בכוחות עצמם עם חיפוש מידע ועיבודו, לקחת אחריות על התהליך, פיתוח ושימוש במיומנויות השפה: שאילת שאלות, קריאה במקורות מידע מגוונים, איסוף מידע, מיזוג טקסטים לסיכום, ושימושי מחשב.

העבודה היא אישית, אך תהליך למידת האסטרטגיות (איסוף מידע, מיזוג וכו') יכול להיעשות גם בקבוצה.

הנושא האישי יקבל "במה" ונראות ע"י העבודה הכתובה ובבניית פרזנטציה המאפשרת ללומדים לבטא את ייחודם, דבר הנותן להם תחושה של מסוגלות והצלחה.

זכרו כי אתם המורים, אינכם צריכים להיות מומחי תוכן כדי לעשות משהו שונה וחדש. אתם כמורים מנחים ומלווים נושא אישי 12 תחקרו יחד עם הלומדים שלכם את הנושא אותו בחר כל תלמיד. אתם תנחו ותלוו אותו, תסייעו לו במימוש הפוטנציאל וטיפוח החוזקות האישיות.

"אינק אמין. כנפי. איני יוכל להניע את כנפי."
 "מייןארד השחף, ניתנה בידק החירות להיות עצמק, עצמק
 האמיתי כאן וצכשיו,
 ודבר לא יוכל לצמוד בדרכק. להו חוקו של השחף הצדוף,
 החוק שהינו."
 "האט אומר אתה שאוכל לצוף?"
 "אומר אני שחפשי אתה."
 ואג, בפשטות אמורה, פרש קירק מייןארד השחף את כנפיו,
 ללא מאמץ,
 והתרומת לתוק אוויר הליפה האפל.
 מתוק: ריז'ארד באק "ג'ונותן ג'יוניססון השחף"

ארגון ועריכה: אילת כ"ץ – מטה פדגוגי תוכנית היל"ה/מתנ"סים

רקפת המאירי שפירא כותבת תוכנית נושא אישי 12

תוכן עניינים

נושא	עמודים
תהליך והערכת נושא אישי 12 – מורה מנחה	4-5
פירוט מרכיבי העבודה הכתובה	6-7
תהליך והתנהלות הערכה חיצונית	8-11

צעד אחר צעד מה עליכם לעשות?

לפני שאתם מתחילים להנחות את התלמיד בנושא אישי

- עליכם לקרוא בעיון את המדריך למורה נושא אישי 12 תשע"ט בו תצאו פירוט של 8 צעדי העבודה ודרכי ההערכה.
- **צעד ראשון – בחירת נושא**
- **צעד שני – שאילת שאלות**
- **צעד שלישי – חיפוש 3-5 מקורות מידע**
- **צעד רביעי – טיפול במידע, קריאה וסיכום**
- **צעד חמישי – מיזוג מידע וכתובה (3-5 מושגים)**
- **צעד שישי – כתיבת העבודה ועיצובה**
- **צעד שביעי – הכנת תוצר**
- **צעד שמיני – הצגת התוצר ותהליך העבודה בפרזנטציה**
- לעיין במצגת המלווה את תוכנית הלימודים.
- לעיין בדוגמאות לעבודות בנושא אישי.
- כל המסמכים שיסיעו לכם בהנחיה והובלת מקצוע נושא אישי 12 נמצאים באתר היל"ה החברה למתנ"סים.

תהליך והערכת נושא אישי 12 – מורה מנחה

נושא אישי 12 הינו מקצוע המוערך הן על ידי המורה המנחה, והן על ידי מנחה פדגוגי/מורה מעריך חיצוני. על פי הפירוט הבא.

שלב	ניקוד מהציון
תהליך כתיבת עבודה +מצגת מלווה, והכנת תוצר.	60 נקודות (הערכת מורה)
פרזנטציה – הצגת התוצר והתהליך (הערכה: מנחה פדגוגי/ת /מורה מעריך חיצוני)	40 נקודות (הערכה חיצונית)

הערכת מורה מנחה

המורה המנחה מעריך לאורך כל תהליך כתיבת העבודה והכנת התוצר בסיום תהליך הלמידה על התלמיד להגיש:

- 1- עבודה כתובה- שתכלול מינימום 10 עמודים, מקסימום 30 עמודים עבודה כתובה (וורד אם אין בררה אז בכתב יד- העדיפות כמובן היא לעבודה כתובה במחשב לצורך העברתה להערכה חיצונית, ושמירתה להמשך) עיצוב העבודה בוורד

כותרות – רצוי שיהיו בצבע אחיד ובגופן גדול מתוכן הפרק
טקסטים בגופן דויד /מרים/ אריאל בגודל 12/14 בצבע שחור
מרווח בין שורות 1.5

- 2- **מצגת פאואר פוינט**- מצגת קצרה להצגת שלבי העבודה, היא תשמש את התלמיד בהצגת תהליך העבודה בפרזנטציה וההערכה החיצונית.
המצגת אינה מהווה את התוצר של התהליך.
- 3- **תוצר** - עליכם להכין תוצר שיציג את המידע שהכי חשוב לכם להציג.
אתם יכולים להכין תוצר דיגיטלי כמו: כרזה דיגיטלית, משחק טריוויה במצגת או ב Kahoot, כרטיסיות מידע, Roojoom, לוח מודעות כמו Linoit, סרט, קליפ או כל רעיון אחר שיש לכם. אתם יכולים לבחור להכין גם משהו חומרי, מוחשי כמו: דגם, פוסטר, קולאז', ציור, פסל, תערוכה ועוד. עוד אפשרות היא להכין משהו חווייתי כמו: משחק, מסלול סיור, שיר, פעילות סביבתית וכדומה.
תוצר יכול להיות אובייקט דו-מימדי (כרזה, מפה) או תלת-מימדי (דגם, סרטון) תוצר מבוסס כתיבה (נייר עמדה, גיליון עיתון), אירוע (דיבייט, סיור),

מיזם (כרזות / תצלומים, עריכת קמפיין) משחק ועוד. תוצר אמנותי : ציור, מוזיקה וכו... .

כל תוצר יתאים ובתנאי שהוא יראה / ידגים / ימחיש את הנושא העיקרי של העבודה והדברים החשובים שלמדתם.

רצוי במידת האפשר שהתוצר יוצג בסביבת הלימוד, שהלומד יציג אותו לפני חבריו, שיערוך להם משחק או יראה סרטון או פוסטר... כמו השפים שבסוף הבישול מגישים את המנה שהכינו לאחר שהשקיעו בה בתוכן ובעיצוב – כך יוכל הלומד להגיש את העבודה שלו ולהתגאות בה, על כל מרכיביה.

הערכת המורה המנחה – אופן חלוקת 60 הנקודות

שלבם בתהליך	ניקוד
עבודה	40 נקודות
מצגת מלווה	5 נקודות
תוצר	15 נקודות

פירוט חלקי העבודה הכתובה + מתן ניקוד

הערות/הארות + ניקוד	פירוט	חלקי העבודה
עיצוב על פי טעם הלומד ניקוד: 3	נושא העבודה שם התלמיד שם היחידה/מחוז שם המורה המנחה תאריך הגשה	שער
דף זה בעבודה ייכתב בסיום העבודה. ניקוד: 3	חלקי/פרקי העבודה לפי סדר הופעתם בעבודה מספרי עמודים .	תוכן עניינים
ניקוד: 5	מדוע בחרתם לעסוק בנושא העבודה. אם אתם רוצים להודות למי שסייע לכם, זה המקום.	הקדמה /מבוא אישי
חייבת להיות לפחות שאלה אחת אותה תחקרו בעבודה. ניקוד: 7	נושא העבודה במה עוסקת העבודה? מה חקרתם?	מבוא לעבודה
שימו לב שהסדר יהיה הגיוני כתיבת הסבר של לפחות 3-5 מושגים השייכים לנושא העבודה. ניקוד: 7	כל פרק, לפי הסדר שארגנתם בתוכן העניינים יכלול: כותרת ובה נושא הפרק הדברים החשובים באותו נושא (הטקסטים הממוזגים שהכנתם) הסברים, רעיונות, דוגמאות דרכי המחשה כמו תמונות, מפות, תרשימים, גרפים, סרטונים	גוף העבודה – החלק המרכזי והעיקרי של העבודה כתבו על דרך איסוף המידע: חיפוש מקורות מידע שונים, ראיונות, שאלונים וכדומה.
במה אתם גאים, מה היה לכם קשה ומה היה קל. ממה נהיתם במיוחד. מה הייתם רוצים לעשות בדרך שונה, ומה עוד מעניין אתכם בנושא זה. ניקוד: 7	בסיכום אפשר לכתוב את: המסקנות שלכם הדברים החדשים שלמדתם. מה דעתכם או עמדתכם בקשר לנושא העבודה ולמה שלמדתם. מה אתם חושבים על מהלך העבודה.	סיכום הסיכום מסיים את גוף העבודה ומציג בצורה תמציתית את הנקודות העיקריות שנכתבו בעבודה.

כולל מקורות אנושיים. ניקוד: 7	רשמו את שמות הספרים, שמות המחברים, שנת כתיבתם ובית ההוצאה רשמו את השמות והכתובות של אתרי האינטרנט שמהם הוצאתם מידע	מקורות מידע – ביבליוגרפיה רשמו כל מקור מידע שהשתמשתם בו בעבודה. בין 4-10 מקורות מידע
ניקוד: 1	כאן המקום בעבודה להכניס דברים נוספים שלא הוכנסו לעבודה. אפשר לצרף גם טיוטות, דפי ביניים ועוד	נספחים
התוצר משמש מנוף להעצמה אישית של הלומד. ניקוד נפרד: 15	תוצר יכול להיות אובייקט דו-מימדי (כרזה, מפה) או תלת-מימדי (דגם, סרטון) תוצר מבוסס כתיבה (נייר עמדה, גיליון עיתון), אירוע (דיבייט, סיור), מיזם (תערוכת כרזות / תצלומים, עריכת קמפיין) משחק ועוד.	תוצר

לתשומת לב המורים:

התלמיד יוערך על התהליך ועל התוצר הסופי. לאורך התהליך ההערכה נעשית על ידי המורה ועל ידי התלמיד.

הערכת המורה המנחה תעשה במודל של הערכה מעצבת בסיום כל שלב בתהליך העבודה. רצוי בהערכה משותפת.

לאחר סיום כתיבת העבודה והכנת התוצר, מגיע שלב ההערכה החיצונית. חשוב שתסייעו ללומד לקראת המפגש עם המעריך החיצוני.

מומלץ לשמור את ההערכות, המשובים והרפלקציות ולצרפם כנספחים לעבודה, במשרד מנהל ההשכלה.

מנהל ההשכלה הוא זה שמזמין במערכת 8-10 "בחינה" (מעריך חיצוני) אתם המורים המנחים, חייבים להיות במפגש ההערכה החיצוני, וללוות את הלומד שלכם.

תהליך והתנהלות הערכה חיצונית – נושא אישי 12

כפי שנכתב הערכה מורכבת מהערכת מורה מנחה, והערכה חיצונית של מנחה פדגוגי/מורה מעריך חיצוני. על פי הניקוד המפורט בטבלה.

שלב	ניקוד מהציון
תהליך כתיבת עבודה + מצגת מלווה, והכנת תוצר.	60 נקודות (הערכת מורה)
פרזנטציה – הצגת התוצר והתהליך (הערכה: מנחה פדגוגי/ת / מורה מעריך חיצוני)	40 נקודות (הערכה חיצונית)

מרכיבי הערכת מקצוע נושא אישי 12 – למנחה פדגוגי/ מורה מעריך חיצוני המגיע ליחידה

- הערכה פנימית מבוצעת על ידי המורה המלמד ומעניקה ציון של עד 60 נקודות ללומד.
- הערכה חיצונית מתבצעת על ידי מורה מעריך חיצוני מיחידה אחרת שהוכשר להערכה. מעניקה ציון של עד 40 נקודות ללומד.

מרכיבי ההערכה	פירוט	ניקוד	משך זמן המוערך למרכיב ההערכה ביחידה
עבודה	נשלחת למורה המעריך שבוע עד שלושה ימים לפני ביקורו ביחידה.	12 נקודות	
פרזנטציה	הנערכת בנוכחות המורה המלמד, רצוי גם בנוכחות מנהל/ת ההשכלה.	10 נקודות	כ- 15-20 דקות
שיחה עם הלומד	יכולה להיות בנוכחות המורה ומנהל ההשכלה (בהסכמת הלומד)	18 נקודות	כ- 20-30 דקות

בנוסף מתקיימת שיחה קצרה עם המורה המלמד. (לפני ו/או אחרי השיחה עם התלמיד) (כ-15-20 דקות)

הציון יינתן עד שבוע לאחר ההערכה ביחידה. (לא ניתן ציון במקום)

המעריך החיצוני מקבל את העבודה הכתובה + התוצר המלווה (במידה וזה אפשרי) למייל, שבוע עד שלושה ימים לפני המפגש ביחידה.

הערכת העבודה ע"י מנחה/ מורה מעריך חיצוני - 12 נקודות.

ניקוד	חלקי העבודה
1	שער ותוכן עניינים
2	הקדמה אישית
1	מבוא לעבודה
2	גוף העבודה
2	סיכום
1	מקורות מידע - ביבליוגרפיה
2	תוצר

הערכת הפרזנטציה ע"י מנחה פדגוגי / מורה מעריך חיצוני – 10 נקודות

פירוט	עד 10 נקודות הניתנות על ידי המעריך החיצוני	פרזנטציה - הצגת העבודה והתוצר
✓ מעורבות הלומד בנושא ובתהליך ✓ מידת הבקיאות בתוכן ✓ דרך הצגת הנושא (מיקוד ובהירות) ✓ שימוש במושגים עיקריים ✓ הסקת מסקנות וגיבוש תובנות	4 נקודות	הצגת העבודה תוכן
✓ הצגת הרעיון המרכזי בבהירות ובאופן ממוקד ✓ אסתטיקה.	4 נקודות	הצגת תוצר
✓ הצגה מאורגנת ומובנית	2 נקודות	הפרזנטציה ההצגה מול הקהל

שיחה אישית בין התלמיד לבין המורה המעריך החיצוני – 18 נקודות

דוגמה לשאלות	סוגי שאלות
כמה זמן אתה ביחידה? כמה זמן אתה לומד בהיל"ה? איך אתה מרגיש? מתוח/לחוץ? אתה יכול להירגע. מטרת המפגש שלנו הוא לשוחח על העבודה שלך ולשמוע על התהליך שעברת תוך כדי כתיבת העבודה.	שאלות "לשבירת קרח"
קראתי את העבודה שלך ואני רוצה לציין 2-3 דברים שאהבתי/שלמדתי/שהיו מעניינים/שנהניתי מהם. ספר מדוע בחרת בנושא זה? / איך חשבת והגעת לנושא זה? הסבר מה בעצם חקרת? מה הדבר החשוב ביותר בעבודה לדעתך? מה היא השאלה המרכזית/העיקרית בעבודה?	שאלות על העבודה
אילו דברים חדשים שלא ידעת למדת במהלך העבודה? אילו מושגים חדשים למדת? ספר על תהליך העבודה? איך זה התנהל? אילו כלים רכשת במהלך העבודה? אילו מיומנויות למדת ורכשת תוך כדי התהליך על העבודה?	שאלות על התהליך שהתלמיד עבר
מאיפה הגיע הרעיון לתוצר? מדוע בחרת בתוצר זה? איך התוצר מתקשר לעבודה? מי סייע לך בהכנת ויצירת התוצר? אילו יכולות נדרשו ממך להכנת התוצר? האם היה משהו שהיית צריך ללמוד כדי להכין את התוצר? האם לדעתך מי שרואה את התוצר או מתנסה בו ילמד משהו חדש על הנושא של העבודה?	שאלות על התוצר

שאלות רפלקטיביות

איזו חוויה עברת? מה אהבת בתהליך
כתיבת העבודה? ממה נהנית הכי הרבה?
איך הרגשת בתחילת העבודה? באמצע
ובסוף העבודה? אילו קשיים היו במהלך
העבודה? איך התמודדת איתם?
אילו מיומנויות למדת?
האם תמליץ לחברים שלך לעשות עבודה?
למה? איך תשכנע אותם?

